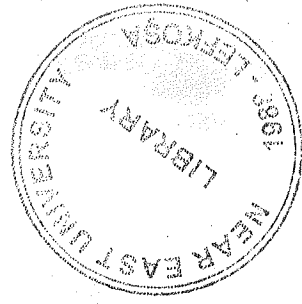

K.K.T.C.

YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ

Mezuniyet Çalışması

Danışman
Doç, Dr. Bülent YORULMAZ

Hazırlayan
Gülin ARIL
(960721)

LEFKOŞA 2000

İÇİNDEKİLER

1. Önsöz	a
2. Giriş	b
3. Yar. Doç. Dr. Serdar Saydam	1
4. Mehmet Ahmet Uzun	5
5. Cema.liyeMuhtaroğlu	8
6. Hatice Kanlı	10
7. Abdurrahman Kanlı	14
8. Mehmet Çocuk	16
9. Abdurrahman Kanlı	20
10. Abdurrahman Kanlı	23
11. Mehmet Ahmet Uzun	25
12. İbrahim Bıyıkollu	27
13. Birsen Yılmaz	29
14. Zahide Aşmaz	33
15. Emine Ferlison	34
16. Hakkı Hasan Dorman	36
17. Suat Kafadar	39
18. Ek 1	c
19. Ek 2	ç
20. Yer Dizini	d
21. Kişi Di.zini	e

ÖNSÖZ

Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dm ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirme tezi olarak yapılmıştır.

Araştırmalarım için başvurduğum kişiler olayları anlatırken adeta o eski günlere geri dönmüşlerdir. O heyecanlarım yüz ifadeleri ve anlatış şekilleriyle bana da yansıtmışlardır.

Öncelikle Sayın Bölüm Başkanımız Doç, Dr. Bülent Yorulmaz' a teşekkür ederim.

Bana bu çalışmamda 1958 ve 1974 yılları arasındaki savaş hatıralarım anlatarak o günlere geri dönen pek sevgili Mehmet Uzun'a, emekli öğretmen İbrahim Bıykoğlu'na, Emine Ferlison'a, Suat Kafadar'a, sevgili Hatice Kanlı'ya ve eşi Abdurrahman Kanlı'ya, sayın Hakkı Dorman'a,, Cemaliye Muhtaroglu'na, Zahide Aşmaz'a, sayın Mehmet Ç(fouk'a,Ya.r.)oçrDr. Serdar Saydam'a ve emekli "öğretmen Birsen Yılmaz'a/ teşekkürü/böfçi l)ilirifü.]Qzg(ırJük)uğruna hayatını kaybedenlere Tanrı'dan rahmet, kalanlara da uzun ömürler dilerim.

Gülin Arıl

Haziran 2000

GİRİŞ

Kıbrıs Adası; Akdeniz'in doğusunda bir nazar taşı gibi göze batmış, politik, stratejik ve ekonomik önemi açısından devamlı istilaya uğramıştır.

Kıbrıs, Osmanlılar tarafından 1571 tarihinde fethedildikten sonra adadaki yabancı uyruklulara geniş çapta özgürlük tanınmıştı. 1877 yılındaki Osmanlı - Rus Harbi ile Osmanlı Devleti Anadolu'da kayıplar vermiş, Doğu Anadolu'nun büyük kısmını Ruslar işgal etmişlerdi.

Bu kötü durumda 1878 yılında imzalanan Ayestefanos (Yeşilköy) Antlaşması ile de bir çözüme yerilmiştir. İşte Kıbrıs'te Ayastefanos Antlaşması sonrası İngilizler'le 1878'de bir "Dostluk Antlaşması!" sayesinde resmen İngilizlere kiralanmıştı. İngilizler, Ada'yı 1960 yılına kadar yönetmişler. Rumlar ise o zamandan başlayarak Ada'yı ele **geçirmek** için çok çaba sarfetmişler ve birçok isyan ve olay **çıkartmışlardı (örneğin 1931 İsyanı gibi). Daha sonra** Rumlar, 1955 yılında EOKA yeraltı **tedhiş örgütünü kurdular. Bu tedhiş örgütüne karşı** Türkler de 1958 tarihinde TMT'yi kurdular **ve kendilerine yapılacak olan herhangi** bir harekete karşı koymak üzere örgütlenmişlerdi. 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti ile İngilizler, Ada'yı Rumlar'a ve Türkler'e devretmişlerdi. Cumhuriyet kurulunca Rumlar'ın garantörü olan Yunanistan 950, Türkler'in garantörü olarak da Türkiye 650 askeri Kıbrıs'a getirdi. Rumlar'ın bitmek tükenmek bilmeyen "Megalo İdea" hayali sayesinde 21 Aralık 1963 yılında Türkler'e karşı bir yok etme harekatı başlatılmıştır. Türkler de buna karşılık vermek zorunda kalmış. On bir yıl direnerek 15 Temmuz 1974 tarihinde başlatılan son temizlik harekatına da 20 Temmuz 1974 tarihinde bir son verilmiş ve mutlu "Barış Harekatı" yapılarak bu saldırıları sonzuza dek engellenmiştir.

24-8-74

Saygılı Birseneim;

Sana bugün sanasın gönderiyorum. Pazartesi güne bana gönderirim. Ayrıca pijamaların ve battaniye veya yorgana ihtiyacın vardır. Eğer yorganı yollayacaksan, iki tarafında calsıfle kapla.

Ben iyiyim. Tek oluştüğüm, sen ve kızımın. Esanında burada rahatı ama işte ayırlık var. Fakat dayanmamız lazım. Kendini hiç üzme. Dahası serinkanlı ol. Zindan boş yer üzüldürsek ileride zararını görürüz.

Sana daha önce de yazdığım gibi ben Karoleşim ve Yusuf Hoca ile yazdım. Onlar gruplarından ayrılınca yemek yiyeceklerimi de bana da çağırıyor. Onun için sana yemek gönderme diyorum.

Besime hanıma ve diğerlerine de ekle sen hanımla öperin. Kızımı da benim tarafından öperin.

Erken zamanda kavuşmak umidi ile.

Ahmet Yılmaz

1974 yılının Temmuz ayında başlayan ve Eylül ayının sonuna kadar devam eden Larnaka esir kampından Ahmet Yılmaz'ın eşine yemek kapları arasında ve elbise aralarında gönderdiği mektuplardan biri.

1963'de Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi Mazhar Özkul'un şoförlüğünü yapan Abdurrahman Kanlı, şimdiki Türkiye İş Bankası'nın önünde yeni Cadillac marka arabasıyla birlikte görülüyor.

İsim: Yrd. Doç. Dr. Serdar SAYDAM

Yaş: 48

Adres: Şehit Daniş Tunahgil Sok., No:2, Ortaköy-Lefkoşa

Telefon: 2280026

1952 yılında Tuzla'da Rum mahallesinde doğdum. Rahmetli annemin anlattığına göre beni ve diğer kardeşlerimi dünyaya getiren Maria isimli bir Rum ebenin olduğunu biliyorum. Bu da bize Türk-Rum kavgası başlamadan önceki yıllarda bir Rum ebenin bir Türk kadının doğumuna yardımcı olabilecek kadar güvenilir bir dost olduğunu göstermektedir. Rum mahallesinde oturduğumuz ev ise babama aitti. Adresi hala aklımda ... Pludonos Sok.No. 66. Bizim evden biraz ötede ise teyzem ile anneannemin birlikte oturdukları ev vardı.

21 Aralık 1963 olayları başladığında ben ilkokul 6. sınıfta, 12 yaşında idim. Olayların tırmanması üzerine okul müdürümüz Hayrettin Bey bizi evlerimize erken göndermiş ve sokağa çıkmamamızı tavsiye etmişti. Okulumuz ise Tuzla'nın Türk mahallesi ile Rum mahallesi sınırı üzerinde idi. Ben eve koşarak döndüm ve anneme durumu anlattım. O da endişe içindeydi. İskele Belediye Çarşı Amiri olan babam ise erkenden eve dönmüştü. Daha sonra iki abim geldi. Bir kaç saat sonra ise yakınlığımızda oturan teyzemlerle anneanneler korkup bize gelmişlerdi. Böylece bizim evde toplam 10 kişi olmuştu. İki gün, iki gece evde kapalı kaldık ... Her taraftan silah sesleri geliyordu. Savaş başlamıştı ve bizim aile tek başına Rum kesiminde kalmıştı. Kapılar, pencereler kapalı endişe içinde bekliyorduk. Evde bir av tüfeğimiz bile yoktu. Pencere aralığından baktığımızda etrafta tanımadığımız silahlı EOKA'cılar görüyorduk. Bunlar bizim bildiğimiz insanlar, komşular

değildi. EOKA'cıların Lefkoşa'da Kumsal'da (Barbarlık Müzesi) yaptıkları gibi bizi de katletmeleri hiçtendi.

İkinci günün sonunda akşam üzeri karşıdaki Rum komşumuz bize gelerek babama tehlikede olduğumuzu, bunun için de acilen Larnaka'nın (Rum tarafındaki İskele kasabası) Türk kesimine kaçmamızı söyler. Babam da Hillman marka arabasının 10 kişiyi sığmadığını, yardımcı olunmasını rica eder. Bunun üzerine Rum komşumuz, Rum polisine telefon ederek Türk kesimine gitmemize olanak yaratır. Nitekim bir süre sonra Rum polisi bizi almaya gelir. Babam, annem, teyzem, anneannem, teyzemin kızı Ülkü, büyük abim Göksel, babamın arabasına; ben, diğer abim Akın ve teyzemin oğlu Ahmet abim ise Rum polisinin arabasına binmiştik. Eniştem İsmail Merttuna ise açıkta kalmıştı. Onu orada bırakamazdık. O yüzden eniştem, babamın arabasının arka tamponuna basarak ve yan tarafları tutarak asılı vaziyette, içinde bizim olduğumuz Rum polis arabasının refakatinde gece yarısı Larnaka'nın Türk kesimi olan Y.Larnaka Kalesi'nin yanına götürüldük. Akrabaların, tanıdıklara evlerine yerleştik.

Çarpışmalar durduktan 15 gün sonra babam ve eniştem ev eşyalarımızı taşımak üzere iki kamyonla, Rum kesiminde kalan evlerimize gitmişlerdi. Bu arada babam eşyalar gelecek diye Türk-tarafında bir ev kiralamıştı. Ben ve annem eşyaları taşımaya gitmemiştik. Akşam olmuş, heyecanla eşyaları taşıyan kamyonları bekliyorduk. Evet kamyonlar gelmişti, babam da gelmişti ama eşyalar görünürde yoktu. Gerek bizim, gerekse teyzemlerin evleri Rum çapulculara yağma edilmiş, bir kısmını da kırıp dökmüşler, kullanılmaz hale getirmişlerdi. Ortada kullanabileceğimiz bir şey yoktu. Ne yatak ne yorgan ne de giyecek. Hiç bir şey. Kaçarken üzerimizde ne varsa o. O kadar ... Daha sonra başta

her zaman minnet ve şükranla andığımız Hüseyin Usta (Yalçın) olmak üzere dostların yardımıyla barınacak bir ev ve giyecek sağlanır. Herkesin 30 Kıbrıs Lirası aldığı, herkesin evindeki nüfusa göre TMT tarafından dağıtılan küçük yuvarlak mücahit ekmeğinin bölüşüldüğü o soğuk ve karanlık günleri unutmam mümkün değil.

Ortalık biraz yatıştıktan sonra ise eski bir ev bozması binada okula başladım. Tuzla'dan İskele'ye geldikten sonra ilkokulda uyum zorlukları yaşadım ama sonra alıştım. Okul olarak kullanılan binada sabah ilkokul, öğleden sonra ise orta ve lise (Beldrpaşs) öğrencileri öğrenim görüyordu. Binbir zorluklar ve yokluklarla okuyorduk.

Ortaokulu bitirdiğimizde ise (1967/68) bizim sınıfı yazda askeri eğitime almışlardı. 15 yaşında artık bizde silah tutuyor, kurşun atmasını biliyorduk. Kısa boyumuza, çocuk halimize bakmadan artık biz de mücahit olmuştuk. Bu öğrenci mücahitliğimiz lise s.ona kadar ve Jisedem mezun e>lduktan bir yıl sonra !:kadar devam etmiştir. Daha sonra ise mücahitlikbursuileXTürkiye'de okumaya gönderildik. Bu sayede Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İşletme» Bölümü'nden 1976'da mezun oldum.

1970/71 döneminde gittiğimiz ve 1976'da mezun olduğumuz zaman zarfında bildiğiniz gibi, Kıbrıs'ta 15 Temmuz 1974'te Makarios'a karşı Yunan subaylarının darbesi olmuş, <20 Temmuz 1974'te ise Barış, Herakatı yer/almıştır.

Tatil nedeniyle Türkiye'den feribotla Kıbrıs'a döndük. ten bir hafta sonra Makarios'a darbe, 20 Temmuz'ta da Barış Harekatı başladı. Bu kez üniversite öğrencisi olarak kendimi savaşın içinde buldum,

20 Temmuz Cumartesi sabahı Rauf Denktaş Bey'in Bayrak Radyosu'ndan kendi sesiyle yaptığı çağrı ile uyandık. Larnaka'da İskele Deniz Festivali'nin yapıldığı günlere denk gelen Harekat halk arasında büyük heyecan ve coşku yaratmıştı. Çünkü Ada'nın dört bir yanından Türk askerinin çıkartması başlamıştı. Tabii Larnaka da sahil kasabası olduğuna göre askerin en kolay çıkabileceği Türk bölgesi bize göre bizdik. Tüm sokakları, uçaklar görsün diye bayraklarla donattık. Ben ve arkadaşlarımızın mücahitlik yaptığımız eski böfüklerimize giderek görev aldık. Mevzilere dağıldık, Aynı gün öğleye doğru silahlı çatışmalar başladı. Beklediğimiz Türk askeri bir türfü gelmiyordu. Çatışmaların şiddeti ise giderek artıyordu. Asker ve silah üstünlüğüne sahip Rumlar' a karşı ne kadar dayanabilirdik? Bayrak Radyosu müthiş bir propaganda savaşı veriyordu. Türk askeri havadan ve denizden Ada'ya çıkmış ve hızla ilerleme kaydediyordu. Ancak bir türlü Larnaka'ya gelmiyordu. Nitekim de gelmedi. Demek ki biz programda yoktuk. Direnişimiz ertesi gün, (21\ Temmuz Pazar} öğleye doğru sona erdi: ve Eirnaka teslim oldu. Teslim olma haberini ise! iletişimsizlikten dolayı rastgele çevremizdeki komşulardan öğrendik. Bize söylenen sadece "Kaçın da teslim olduk" cümlesi idi. İnanamadık. Aklımıza ölüm gelmişti ama teslim olmak gelmemiştii. Ne yapacağımızı şaşırdık. Kalifaça diye anılan bölgedeki... ileri mevziden çekilen arkadaşlarla bir sonraki olan bizim mevzide buluştuk. Yakımmızdaki boş bir eve girdik. Evin sahibi de arkadaşımızdı. Ancak ev smıra yakm olduğu için evden kaçmışlardı. Üzerimizdeki üniformaları çıkarıp evdeki elbiselerden giydik. Bir anda sivilleşdik. Silahların mkanfzmalaren söküp su kuyusuna attık. Sanki bir saat önce Rum'a ateş açan bizler değilmişiz gibi oradan koşarak uzaklaşmaya başladık. Nereye gideceğimizi de bilmiyorduk. Yolda rastladığımız birisi bize Cennet

Sineması'na gitmemizi, Larnaka halkım oraya toplandığını söylemişti. Yolumuz uygun düştüğü için birlikte olduğum arkadaşım Taner ile birlikte bizim eve gittik. İki gün uzak kaldığımız evde ne annem ne de babam vardı. Ev boştu. Demek ki bizimkiler de Sinema'ya sığınmışlardı. Hemen Cennet Sineması'na doğru koşmaya başladık. Bu arada Rumlar'm havan topu atışları tüm şiddeti ile devam ediyordu. Yolda koşarken sokakların terkedilmiş, sağa sola atılmış silah ve malzemelerle dolu olduğunu görünce işin ciddiyetini anladık. Teslim olduğumuz haberi gerçektir. Cennet Sineması'na vardığımızdaki manzarayı anlatmam çok zor. Ana baba günü. Herkes birbirinden haber almaya çalışıyor. Kim öldü kim kaldı. Doğru dürüst bilen birileri yoktu. Bu büyük kalabalığın toplandığı Sinematın yanına ise biz oraya vardıkten kısa bir süre sonra havan mermisi düşer ve evinin avlusunda bulunan Tatlıcı Enver Dayı hayatını kaybeder. O havan mermisi Sinema'ya düşmüş olsaydı kimbilir kaç kişi ölecekti. Siaema'da ailemi buldum. Kucaklaştık. Bir süre sonra ateş kesildi. Larnaka'nın ileri gelenleri (Sancaktar, > pelis müdürü v.s.) Birleşmiş Milletler askerlerine teslim oldığımızuzu, evlerimize gitmemizi? Rumlar~n~. bize- bir şey yapmayacağım söylerler. Bunun > üzerine evlerimize döndük. Annemin hazırladığı çorbayı içmeye fırsat kalmadan Rumlar sokaklarımızı işgal etmeye ve erkekleri toplamaya başlamışlardı. Filmlerde gördüğümüz işgal kuvvetleri bu kez gerçek olmuştu. Bizleri> Rum> Akropolis Kilisesi'nin yanına topladılar. Sonra Lefkaridls'fn otobüslerine bindirip stadyuma götürdijJer ... Stadyumda kimlik tesbitinden sonra sayım yaptılar~ Uzun bir bekleyiş sonrası bir de baktık ki, haber alamadığımız bir grup arkadaşımız üniformalı elleri havada ve de perişan halde başlarında takım komutanları ile birlikte sahaya, yanımıza getirildiler. Meğer bizimkiler teslim olmamak için direnmişler ve ancak sonunda teslim olmuşlar.

Rumlar da onları o halleri ile elleri havada sokakları dolaştırmışlar. Birleşmiş Milletler askerlerinin müdahalesi üzerine canlarım kurtarmışlar. Şimdi hep beraberdik. Babam, annem, ben, Amerfka'dan yeni dönüş yapan abim Akın, diğer abim Göksel, teyzem, eniştem İsmail Efendi, yeğenlerim, Amcan Mıstık ve bir çok akraba ve arkadaş ••

İskele ve Tuzla yani kısaca Larnaka halkının yaşlı ve genç erkekleri tutuklanmıştı. Futbol stadyumundan akşama doğru bizi otobüslerle bir binaya götürdüler. Bu bina ise Rum tarafında kaldığı için 1963'de terketmek zorunda kaldığımız Bekirpaşa Ticaret Koleji'nin binasıydı. Yani Türkleri, Türklere ait bir yere tıkmışlardı. Etrafı dikenli tellerle çevrili ve Birleşmiş Milletler askerlerinin denetimindeki bu yerde yaklaşık 860 kişi 66 gün esir kaldık.

İkinci Harekat'tan sonra Kıbrıs'faki durum netleşmeye başlar. Radyo haberlerinden öğrendiklerimize göre güneyden kuzeye, kuzeyden güneye göç başlamıştı. Artık doğup büyüdüğümüz, arkadaşlarımızı şehit verdiğimiz toprakları tan güvenliğimiz için terkedeeektfk, O günlerde kimse malını düşünmüyordu. Herkes canım kurtarmaya, esaretten kaçmaya çalışıyordu.

Kimisi parayla, kimisi kendi imkanlarıyla, kimisi denizden, kimisi karadan binblr zorluk ve tehlikelerle kuzeye, Türk tarafına kuzeye kaçmaya başlar. Rumlar da güneye..• Kuzeye ilk geçen, Larnaka Türkleri olur. Leymosun ve Baf daha sonra onu izler.

66 gün süren esaretimiz Lefkoşa da Ledra Palace Barikatı'nda Karpaz'dan getirilen Rum esirlerle takas edilmek suretiyle sona erer. Bundan sonra ise iskan sorunu, göçmenlerin sorunları başlar.

1958' Jerde İngiliz sömürge idaresinin coplu, dikenli tel örgülü örfi idaresinden (sokağa çıkma yasağı, sıkıyönetim), 1960'ta kurulan kısa ömürlü Kıbrıs Cumhuriyeti'ne, - 21 Aralık 1963 olayları, barikatlar, yokluklar, sıkıntılar, öğrenci mücahitlik, 1974 Barış Harekatı, üç kez ailece göçmenlik (1958, 1963, 1974), silahlı çatışmalar, 66 gün esaret ve kurtuluş •.. Üstelik Türkiye'nin en kanlı en çatışmalı döneminde (1971-76) geçen beş yıllık üniversite hayatım •••

Bu kadar olaya karşın hayatta kalabilmişsek ne mutlu bizlere. •

İsim: Mehmet Ahmet UZUN (Mehmet KÜÇÜK)

Yaş: 70

Adres: Yiğitler-Lefkoşa

Telefon: 2392145

1959'da TMT'ciler beni Türkiye'ye yolladılar benim alıp hurda gösdereyim diye. Cemal Biber Yüzbaşı vardı. O bize sabotaj dersi verirdi. Bize silah yapmayı öğretilirdi. Şişenin içine TNT patlayıcısından koydu, içine fitil da uzattı sonra da ağzını mantar kapağıyla kapattı. Fitili ateşleyince patladı. Çok ses çıkardı, Dedim ben da Türkiye' den gelince öğrendiklerimi uygulaycam.

Bizim köyün düğünlerinde dabanca atallardı, eğlence olsun diye. Biri bizi ihbar eddi Lefkoşa'ya. Lefkoşa'dan üç dane adam geldi, buldular beni. Dediler bana "Mehmet Bey, sen galiba TMT'ciydin." "Evet" dedim gendilerine, "Adamları ben eğitirdim," "Eğitimlerde gullandığın silahlar nerdedir?" dedi. "Neçin?" dedim. "Por" eddiler içeri" dedi. "Göster bize silahların yerini." Giddim aldım silahları, gösderdim gendilerine ve dedim ki "Ben düğünlerde bu silahları gullanmazdım, Benim gendi tabancam vardır, ben onu gullanırım." "Tamam Memet Dayı. Getir bir kâğıt kalem, imzalayalım sana bu tabancayı gullanabilin diye." dedi. İmzaladım ben da kâğıdı. Sonra da rahat rahat gullandun tabancamı.

İsim: Cemaliye MUHTAROGLU

Yaş: 56

Adres: Gelincik Sok., No:17, Kızılbaş-Lefkoşa

Ben, kocam ve 2 yaşındaki kızım, Lefkoşa'nın Güçük Gaymaklı mahallesinde kalıyorduk. 21 Aralık 1963'den sonra gece geç yaddıydık. O gece eşimin polis arkadaşları geldi. Spor kulübüne gideceklerini ve orada toplanacaklarını söylediler.

3-4 gün gıeandıan hiç haber almadım. Bu yüzden annemin ve babamın yanına gıddım, Telefon o zaman çok az gııııerde vardı. Bunlardan biri da Dayım Şeref Bey'deydi, Gulıbe telefon etmek için Dayım Şeref Bey'lere gıddık. Fakat telefonlar kesik olduğu için irtibata geçemedik. Dayımlarda 15 dakika gadar oturduktan sonra dışardan bir galabalık, sesıduyduğ. Biz sevindik, zanneddik ki Mücahitler geldi. Sonra cıra sesleri ıııkıldı. Kapıya /yanaşan dayım, Rumca konuşmalarda "Evlerdeki Türkleri esir alacayık, Kapılarını açmayanları da öldüreceyık." denmiş. Biz da o gorkuynan arka baheelerden yola gaımaya ıalışdık, Orada da Rum asgerler] olduğu için oradaki Türkler da bizim mahalleye gelmişler. Bizi gören Rum asgerleri "Gelin hanımlar da gorkmaym." dediler ve o anda esir alındık. Bizi Güçük Gaymaklı'dan Büyük Gaymaldı'ya doğru yürüterek götürdüler. Oraya gidince yoklandık, Bir adam itfaye ünıforması geyerdi, Onu ve başga bir adamı bizden ayırdılar. Diğerinin da üsdünde iki fışek varıdı ama silahı yoğudu.

Yoklama işleri bitince bizi yürüterek sinemaya ve oradan da otobüslere goyarak Cikko Maeasırı'nda (Rum tarafındaki Lefkoşa'da) bir okula götürdüler. Orada Paskal Bayramları olduğu için yemekler dağdılar, Ama kimse yemedi. Yadmak için baddaniye, çocuğu olannara bez falan dağdılar,

İlk geceler bizi EOKA'cılar nöbedleşe, kapılar açık bir şekilde beklellerdi. Üç dört gece sonra Yunan asgerleri nöbete geçtiklerinde isimlerimizi aldılar ve gazetelere verdiler bizi. "Bakın bu gadar esirimiz var." demek isder gibi. Daha sonra Kızılbaç'dan ve hasdaneden baş hemşireler geldi. Bizi Lefgoşa'ya götürmek için otobüsler geldi. Fakat hepimizi otobüs sığmayacağı için sadece kadınların ve çocukların götürülmesi söylendi. Kadınlar buna garşı çıktılar. Çünkü erkekleri bırakmak isdemedik, Rumların ne yapacaklarını bilmezdik. Erkekleri bırakırsak onları alıp başka yere götürebilirler, orda öldürebilirlerdi. Bir gün sonra daha çok otobüs geldi ve hepimizi Lefgoşa'ya Sarayönü'ne getirdiler.

Bizim evimiz yandığı için ve orada Rum asgerleri olduğu için evimize gidemedik. Çetinkaya'daki akrabalarımıza >giddik/ Meğer<Güçük Gaymaklı'daki mücahitler de silahları olmadığı için daha ilk günlerde Hamitköy' e çekilmişlerdi. Biz Çetinkaya' dayken bir hafta sonra oraya eşim da geldi ve başka bir eve taşındık,

Yani benim, aylemin, gomuşularmın ve diğer İnsannarm 7 gece ve 6 günnük bir esir hayatı olduydu.

İsim: Hatice KANLI

Yaş: 75

Adres: Gültepe Sok., No:1, Küçük Kaymaklı-Lefkoşa

Telefon: 2273548

1963'de Tahtakala'da otururduk. Evimiz sahlısydı. Başga bir ev kiraladık, ertesi gün da daşmacaydık. Badu isminde cıra bir gomşum vardı Tahtakala'da o yardım ederdi bana ve>giderdik evi temizlerdik. Satılan evimize akşam olunca giddik. Gece saat 2:00-2:30 gibi bir silah sesi duydum. Dışarı çıkdım, Evin garşısında talebeler otururdu. "Be çocuklar, noldu be.ama da silah sesi çıkar." dedim. "Aha Gavurlar iki gişiyi öldürdüler, beş gişiyi da yaraladılar." dediler bana. Bizim eve köşeden girilirdi. "Gidin be çocuklar bakın bakayım, ne var ne yok." dedim. Çocuklar giddiler, bakdnır, Ben da onnarı kapıda bekledim. Geldiklerinde bana gene "İki gişiyi öldürdüler Hatice.Deyze, beş gişiyi da yaraladılar." dediler. "Tamam" dedim çocuklara, "Gireyim eve da Abdurrahman Dayın içerde uyur. Galdırayım gendin! da söyleyyim." Girdim içeri, Abdurrahmant) uyandırdım. "Be yahu, gak da Rumlar Türklertden öldürmüşler." dedim. O da tabii aklına fenalık goymadı, "Sen işine bak. Akima goyma da onnar sarhoşları vurdular." dedi.

Ben saat3:00'de gakdım, çıkdım dışarı. Yeni kiraladığımız ev Magosa Kapısıındaydı, Giddim bakayım ne var ne yok ortab~a(dı, Çünkü ~şyuhınmı toplayıp yerleşdirdiydim yeni daşmaeağm eve. Tahtakala Cami'sini geçdim, bakdım önümde talebeler gelir. "Noldu be çocuklar ama." dedim. "Çabuk eve git Hatice Deyze, Gavurlar bize saldırdılar." dediler bana. "Olur mu be öyle şey1" dedim. Onnar da bana döndüler dediler ki "Cemaat Meclisi'nin camlarını gır<bhtr,

Atatürk büsüne gürşun sıklılar ve bir gız da balkondan seyredemiş onu da ağzından vurdular." Döndüm giddim eve. Eve gider gitmez gocam geldi kapıya "Hade gakin gidelim." dedi. "Nere gideeyfk be Abdurrahman?" dedim. "Nere isdersams götüreyim sizi. Ben eve gelmeyeeyim," dedi. Ben da gecelikli, çocuklar da gecelikli aldım gendilerini çıkdık evden. Götürdü bizi Ortaköy' de bir arkadaşının evine bıraktı, Gendi, Türkiye Cumhuriyeti Elçisi'nin şoförüydü diye yollarda barikatlardan Ortaköy'e rahat girdik. Üç gün üç gece yüzünü görmedim gocamm, Evde yağımız biddi, yemekliğimiz biddiydi, Başladılar Ortaköy Okulu'nda iyaşe vermeye. Çocuğumun biri 3 yaşında, biri 2 yaşında. Ortaköy' e yabancı göçmen olarak giddim ben. Kimseyi bilmem, kimseyi tanımam. Asgerin bir tanesi dedi bana "Ne durun be deyze dışarda, Rumlar bizi basıyor." "Nere gideyim oğlum, kimseyi bilmem, tanımam. Çocuklarım daha çok küçük." dedim. Çocuğun birini gaeağma aldım, birini da elinden duddum, Arpaların içinde düşe galka yola çıkdım, Yolda giden insanlara Gavurlar Türkçe konuşup durdururlardı. Eğer durursan vururlardı. Yolda 20 dagga gadar bekledimr Ne gelen vardı ne giden vardı. Çocukların ikisi da ağlar. Bir Bel-Cola otomobili gelirdi, durdu. "Nere giden be gadın sen." dedi bana. Ben da "Ne bileyim oğlum, nere gideeeğmi, ne yapacağını şaşırdım ben da. Bari siz söyleyin ne yapacağımı, nere gideceğmi," dedim. Otomobilin şoförü da "Hepsi Gönyeli'ye giddi. Gel seni da götüreyim." dedi. Götürdüler bizi Gönyeli'nin içine bıraktılar, Kimseyi tammam etmem. Goeam da yanımda yok, gelemez. Yollarda hekesi vururlar çünkü.

Gönyeli'nin içinde dururken biz, Lefgoşa'dan: bir araba geldi. Durdu yanımda. Adam endi aşşağa görüne çocuklarımı aldı gucağna, ağlamaya başladı. "Noldu ama?" dedim gendine, Ben adamı görünce büyük biri zanneddim ve gocama

bişey olduğunu sandım. Sordum gendine "Gceama bişey mi oldu?" "Yok." dedi bana adam. Sokakda gördüğü için beni "Gel seni birinin evine götüreyim." dedi. Aldı götürdü bizi bir eve. Çocuklar aç, yeycek bişeyler] da yok, içecek bişeyleri da yok, ağlarlar. O adam, ev sahibine "Bu çocuklara bişeyler ver yesin." dedi. Gadm birer parça ekmek, birer parça hellim kesdi verdi. Elimde bir gurus para yok. Cebime goydum hellhninan ekmeği ve 24 saat idare eddim çocukları. Galdığım evde radyoyu dinnerim,- şiolarnan galdırırlarmışs Hisaraltıtındaki ölüleri. Ben tabii üzülürüm gocam gelmedi, görmedim gendini diye.

Üç gün üç gece da Gönyeli'de galdım, Türk asgeri Alay'dan yürüyünce dediler ki herkes evine gidebilir. Dördüncü gün çıkdık geldik Ortaköy' e, Bir ev vardı kapısı açık. Gorkdum gireyim o eve. Çünkü kapısı açık İçerde kim var bilmem. Asger mi var, Rum mu var. Bakdmt artık mahalleye birileri gelmeye başladı, ben da cesaret aldım ve girdim eve. Bişeyler serdim yere yatırdım çocukları. Yeycek bişeyler! yok gene çocukların, ne verecem gendilerine. Duydum ki Ortaköy Okulu'nda yardım verirler. Giddiysam benim gibi aç çok orda, Herkes yemek, yardım bekler. Orda bana bir gahve fincanı pirinç, bir renga balığı ve bir urup da ekmek verdiler. Dedim ki gendilerine "Oğlum benim çocuklarıımın biri 3, biri da 2 yaşında. Başga bişey verin gendilerine da yedireyim." Pirinci bir fincan daha verdiler. Ortaköy'den Gönyeli'ye en son ben giddim, Gönyeli'den Ortaköy'e en önce ben geldim.

Yan tarafımızda Türk subayları vardı. Gocam Türkiye Cumhuriyeti Elçisi'nin şoförüydü diye onnarnan goeama haber gönderdim. O zaman telefon yok blşey yok ulaşayım goeama.

Türkler, Ortaköy' e barikatlar gurdular, Ondan sonra da rahat rahat Ortaköy'den Lefkoşa'ya gidip gelmeye başladık. O zaman gocam da geldi. Geldiğinde çocukları öpdü. "Nasılsınız?" dedi. "Sensiz bize zor geldi ama ne yapalım." dedim. O da dedi ki bana "Siz sağsınız ya. Toprak yatağınız, daş da yasdığınız olsun. Yeter kl.siz sağ olun."

İsim: Abdurrahman KANLI

Yaş: 73

Adres: Gültepe Sok., No:1, Küçük Kaymaklı-Lefkoşa

Telefon: 2273548

1960 Kıbrıs Anayasası'nda bir anayasa vardı. Senede bir defa Türkiye, Yunan ve Kıbrıs Dış İşleri Bakam buluşup Kıbrıs meselesini görüşeceklerdi. Ancak daha sonra kendi aralarında anlaşp senede bir defa Kıbrıs'a gelmekdensa senede bir defa Fransa'da Türkiye ve Yunanistan Dış İşleri Bakam buluşaeagdı. Bu sefer da Kıbrıs Dış İşleri Bakanı'nın Fransa'ya gidmesi ve aynı zamanda Kıbrıs'ta görevli Türkiye ve Yunanistan Büyükelçi'leri de Fransa'ya gidmelerl gararlaşsımdıydı. 18 Aralık 1963'de zamanın Büyükelçi'si Mazhar Özkul da Fransa/daydı, 21 Aralık 1963'de olaylar olunca Kıbrıs'da değildi. 22 Aralık 1963'de gece saat 10:00'da Kıbrıs'a döndü. Havaalanı'ndan Büyükelçiliği'ne gelmek için makam arabasını yani beni istedi. Rum polisi "Araban gelemez. Gel biz seni Lidra Palace'a gadar götürelim." demiş Mazhar Özkul'a. Mazhar Bey da "Eğer siz hükümeteşanız çarpışmayı durdurun, benim da arabam gelsin." demiş. Çünkü Lidra Palace ve şimdiki Çetinkaya Spor Kulübü'nün orası ateş halindeydi yani birbirlerine ateş ederlerdi. Rum polisi ateşkes yapamayacağını söyleyinca Mazhar Bey, Elçiliği telefonun arar ve gendine vekalet eden müşdeşar Faruk Şahinbaşla konuşur. Şahinbaş, "Şoförü gönderemem." demiş. Bumm üzerine Mazhar Bey benimle görüşmek isder, Ben telefonu alınca bana "Al arabayı da Havaalanı'na gel." dedi. Ben gidip gidmemegde tereddütlüydüm. O anda Elçilik'de sığınan Kıbrıs Ordusu Kumandan Muavini Hüsamettin Tanyar Paşa, o zaman

Yarbay olan Fethi Aktar ve yine Yarbay Bülent Hatunoğlu daha bir çok Elçilik mensubu "Gidip gidmemekte serbestsin." dediler bana. Ancak ben düşündüm ki o ana kadar bütün silahların daggada kaç dane mermi addıgını olduğumuz yerden sayabiliyorduk. Bu raporun Türkiye hükümetine bildirilmesi için Büyükelçi'nin gelmesi beglenirdi, Ben garar verdim gidmeye, Lidra Palaée'm önünden geçerken ışıksız geçdim beni görüp da ateş edmesinner diye. Büyük bir eesaretinan Havaalanı'na giddim ve Büyükelçi'yi alıp Elçiliğe götürdüm. (bkz. Ek 2.)

İsim: Mehmet ÇOCUK

Yaş: 62

Adres: Mustafa Hacı Musa Sok., No:406, Hamitköy-Lefkoşa

Telefon: 2254883

21 Aralık 1963'de Rumlar Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak etmek isterlerdi. Cumartesi işe gittiğimde işçileri' hepsi bir yere toplandı ve ne olur ne olmaz diye herkesin köylerine gidmesine garar verdik. Herkes köylerine dağıldı. Köye giderken, Güçük Gaymaklı'daki Rum Spor Kulübü'nde Rumlar hazırlık yaparlardı, silahlar masaların üzerindeydi. Köye geldiğimde arkadaşlarla toplandık ve silahları çıkarmak için bir emir bekledik. Sonra Rumların Türk Lisesi'ne ateş açtıklarını, bir talebeyi vurduklarını ve geri kaçarlarken Atatürk büstüne ateş açtıklarını haber aldık. Biz beklemedeydik, Akşam oldu, Caminin yanında toplandık ve çeşitli bölgelerde nöbet tutmaya başladık. Gece, Rumlar Tahtakale' de bir polis çavuşunu ve Taksici Zeki'yi vurdular. Bu olay üzerine bize emir geldi ve silahları gömülü olduğu yerden çıkardık. EH silah durana dağıldık. Köyün giriş ve çıkış yerlerinde mevzilendik. Pazar akşamı saat 7:00'da İrfan Paralık geldi ve Güçük Gaymaklı düşmek üzere olduğunu bize söyledi. Gönüllü olarak talviye istediklerini söyledi. Ben de giderim dedim. Saat 20:30'da beni aldı ve Güçük Gaymaklı'daki Üsküdar Bar'a gittik, Orda bana cephane verdiler. Cephane dediğim 30 adet siten mermisiydi. Bir saat kadar Bar'ın Büyük Gaymaklı'ya bakan tepesinde mevzi aldım. Rumların addığı dum dum kurşunlarmdan-kerkmadım fakat o acı soğuktan gorgdum. Rüzgar beni yadığı yerden yukarıya galdırdı, Dum dum kurşunları patladığında sanki kulağımın içinde patlardı. Yarım saat ne olduğun

anlayamadım. Ondan sonra dumdum kurşunların Büyük Gaymakh'dan geldiğini farkeddim. Bir saat kadar orda kaldıktan sonra Hüseyin Ruso geldi, beni alıp Noryemez'in evine götürdü. Orda beş tayka Isdirahat eddim, Çevreme bağdığında iki mazgal deliği vardı, Mazgallarda Mehmet Şakir ve Mehmet Hacet vardı, Mehmet Şakir başından yaralanmıştı, onun dudduğu mazgala ben geçtim, İki-üç saat sonra ateşkes oldu. Takriben saat 2:00 gibi bu ateşkesden Rumlar faydalanarak bizim mevzilere yaklaştılar. Saat 4:00'e doğru tekrar ateş başladı ve sabaha garlar devam eddi, Bizim mermiler biddi, Mermi göndersinler diye haber yolladık. Mermiler geldi ama dokuz dane atan bir tane patladı. Bu çarpışma esnasında Mehmet Hacet atılan dumdum kurşunlarından yaralandı. Onu hastaneye kaldırdılar. Biz bir saat daha çarpıştık ve geri çekilelim diye emir geldi. Geri çekilirken yaşlı bir gadına yardımcı olduk. Muzaffer isminde da bir şehit verdik.

Üsküdar Bar'ı geçerken Hüseyin Ruso "Siz sol taraftan geçin, ben da sağ taraftan geçeyim." dedi. O sağ tarafta» geçti, Ben ve Küçük Hasan/ sol taraftan geçtik, Sola geçmeden önce, o yaşlı gadım.Bay Mehmed'in evlerine bırakıp giddik. Geçerken Rumlar yoğun ateş açtılar« Bu ateş esnasında Hüseyin Ruso şehit oldu, Berber Hasan kalçasından ve Kasap Osman'm hamını da ayaklarından vuruldu. Yaralıları Hamitköy'e okula gönderdik. Hüseyin Ruso'nun şehit olduğunu köye geldiğimde öğrendim. Mustafa Tuncay vardı arkadaşım, baldızı co~ört yaşında vuruldu. Hamitköy mezarlığına ilk şehit o gömüldü~ Göç durduktan sonra tekrar derlenip toparlandık ve göçmenleri evlere yerleştirdik. Bazıları dışarda kaldı, bazıları ateş yakıp ısındı. Rumlar'm saldırılarını önlemek için Türk Uçakları ihtar uçuşu yabdı ve Rumlar'm saldırıları durdu. Biz derin bir nefes aldık. Aldığımız habere göre Ayvasd'da Rumlar katliama başlamışdı. Gaçabilen Türkler,

Türk köylerine sığındı. Arpalık köyü göç eddi, Kumsal' da bir yüzbaşının karısını ve iki çocuğunu banyoda vurarak öldürdüler. Güçük Gaymakb'da kalan bir öğretmen on gün sonra Barış Gücü tarafından köye getirildi. Ümral Hoca geldikten sonra köyde faaliyet başladı, kum torbalarından çocuklara okul yaptırdı, Biz da bu esnada gece nöbeden geldikten sonra göçmenlere çadır gurmaya başladık. Çadır gurma işleri bittikten sonra daha ilerilere mevzilendik. Köyün tamamen emniyetini sağladıktan sonra Göçük Gaymaklı' da ki bazı evleri işgal eddik, Salhane' deki Topal Hasan'm, Kuyucu Ayşe'nin, Niyazi Dayı'nın, Salih Yermano'nun, Tekiye'ni ve Mustafa Tuncay'm evlerine mevzilendik. Rumlar mütemadiyen bizlere ateş açarlardı. Buna rağmen garşlarında direndik. Biz onnara ateş açamazdık. Çünkü her birimizin 15'er mermisi vardı, Rumlar devamlı bizi tedirgin ederlerdi.

Bir gün Salhane' de görevdeyken, Rumlar Kanlı Dere' de hayvanların suarmaya getiren üç çobanı alıp götürdüler. Rumlar çobanı alıp götürdü diye bize haber geldi. Yanımızda İngiliz Barış Gücü vardı, Onlara durumu annadık ve ;sonra Barış Gücü'ynan olay yerine giddik, İngilizler durumu amirlerine bildirdi. Bize da köyden yardım geldi. Osman Efe "Eğer çobanları bize geri vermezsanız Kızılbaş'ı işgal edeceğiz." dedi. Bir müddet sonra Rum polisinin Land Rover'leri geldi. Mevzilendiğimiz yerden 10 metre daha ileri fırladık. Rum polisi çobanları bırakırkenden garşdılar, Biz da geri karargaha geri döndük. Rumlar bu olaydan sonra Salih Ruse'nun, Kasap Kenal'ın, Halil Efendi'nin ve Salah] Usta'nın evine mevzilendiler ve bize hergün ateş aşdılar,

Mehmet Hacet ve Cemil bana bir A.6 silahı verdiler. Hamitköy' e geri giddik ve uygun bir yere mevzilendik. Herhangi bir yerde Rumlar saldırıya başlarsa oraya gidip müdahale edecektik, Çoban AH Dayı'yı Rumlar duddu diye bize bir

haber geldi ve biz o bölgede bulunan Durall Tepesi'nde birkaç mücahit bırakıp Beyaz Tepe'ye mevzilendik. Daha sonra ise savaşın o alevli günleri biraz daha soğumaya başladı ve herkes esgl yaşamına devam eddi. Çadırdakilere köylüler yardım eddi, Onnara yemek, elbise götürdüler.

İsim: Abdurrahman KANLI

Yaş: 73

Adres: Gültepe Sok., No:1, Küçükkaymaklı-Lefkoşa

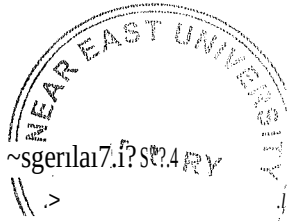
Telefon: 2273548

23 Aralık 1963'de Büyükelçi bana çağırdı. "Cumhurbaşkanım Makariyos'a gideceyik" dedi. Makariyos'a giddik Cumhurbaşkanlığı'na. Bir ara dışarı çıkıp bana dedi ki "Havaalanı'na git. Telsizci, kriptocu ve gazeteciler gelecek, onları karşıla. Ben peşinden biraz sonra İngiliz Büyükelçiliği'ne vakfilet eden Galahan'la Havaalanı'na geleceğim." dedi. Ancak Makariyos'un sarayından silah sesleri bir müzik gibi dinlenirdi o anda. Ben ordan öyle bir süratle Havaalanı'na glddim ki karşıma çıkan küçük arabanın üstünden atlayabilirdim. Ben oraya vardığımda bir telsizci, bir kriptocu, beş da gazeteci geldi. Büyükelçi geldi. 7 kişi bir da ben 8 kişi Elçiliğe geldiğimizde, şimdiki Necati Münür'ün evinden bizim mücahitler bana ateş açtılar,

24 Aralık'ta Elçi bana dedi ki Alay'a gideceyik, Alay'a gidmek için da Lidra Palas'ın önünden geçip, Vuzli Baraklar (Kıbrıs Ordusu'nun genel merkezi) geçtikten sonra solda ESSO Benzin İstasyonu'ndan sonra büyük Kanlı Dere Köprüsü vardı. Ben, Benzin İstasyonu'na geldiğim zaman, B 216 nolu Fort Prefik bir araba dururdu. Araba, çok iyi tanıdığım rahmetli Qazım arabasıydı. Fakat o anda hemen Özyay'ın arabası olduğunu düşünemedim. Köprü'nün üzerine girdiğim zaman, ki oradan da geriye dönüşüm yoktu, Özyay'ın arabası olduğunu o anda farkeddim. Silahlı 4-5 kişinin ayakda ve bir kişinin yerde yaralı olduğunu gördüm. Ama köprüye girdiğim için geriye dönüşüm yoktu. O zaman Büyükelçi, Özyay olduğunu,

ki Özey'ı Büyükelçi de iyi tanıyordu. Çünkü Özey Mister Tener'In şoförüydü. Mister Toner de Kıbrıs'daki FAO'nun başkanıydı. Büyükelçi bana dedi ki'Maha önce ne söylemedin enip bakalım?" "Farkedmediydim" dedim ve devam eddim yoluma.

Aydemet (Türk Alayı)'e vardığımızda Alay asgerleri hazır vaziyette hareket edecekmiş gibiydiler. Biz Alay'dayken iki Türk uçağı üzerimizden uçup geçti. O zaman Büyükelçi Alay komutanına "Hade yolunuz açık olsun" dedi. Biz geri döndük, onlar Gönyeli'ye doğru hareket eddi, Elçiliğe gelen telsizde o zamanki İnönü Hükümeti "Alay'ın üzerinden uçaklar geçtiğinde Alay'lar Gönyeli'ye çıksın." denmiş. Ondan sonra 24 Aralık 1963'de Gaymaklı da düşmüştü. Ondan sonar Elçi her gün, günlük, Çağlayan Bölgesi, Güçük Gaymaklı Spor Gufübü ve Zürih Bar"dan sonraki Türk mahallelerini ziyarete giderdik. Gaymaklı düşükden sonra onnar da gashmış. Bu dediğim günnerde, o ayleler evlerne dönmeye başlamışdı. Elçi'ynan her gün gidip onnara moral verirdik. Ancak o mahallenin girişine Rum asgeri goymuşlar ve bir kısmına da polis kıyafeti giydirilmiş orda nöbet dutarlardı. Bir gün gene oraya giddüğümüzde o mahallede fırıncılık yapan birisini kaçır durumda gördük. Sorduk "Nereye gidiyon?" o da dedi ki "Halkın çoğu gashdı, ben da gidiyorum." Çünkü Büyük Gaymaklı tarafından Rumlar mahalleye girmişlerdi. Biz geri Lefgoşa'ya dönerken barfkatdaki Rum asgeri yolun içinden bir bidon alıp önümüze goydu, Ama bidonu yerden galdırışında bidonun boş olduğunu tahmin eddim. Rum asgeri bizden kimliğimizi ibraz edmemlisi isdedi. Cam açık olduğu için benim omuzuma steni dayayıp durmamı. ısrar eddi, Büyükelçi steni kendi üsdüne çevirdi ve "Devam et." dedi bana. Fakat bidon önümde boş olduğu için sert vurursam gatlanıp arabanın altına girebilir, hareketimi engelleyebilirdi. Onun için

araba hareket halindeyken bidonun gendiliğne gaymasını bekliyordum ve garşılıkb gonusurduk duracan-durmayean diye. O sırada yolun iki yakasınadurulan, fO:ilY::if takriben 10-15 Rum asgerl yolun kenarına dikildiler. Yukardaki evden bir asger, kf onun komutan elduğunu tahmin ederim, bizi durdurmalarını emretti, Ama tam o sırada bidon arabanın kenarına gaymışdı, Ben direksiyonumu diğer tarafa çevirip hemen gazladım ve ordan uzaklaşdım, Onnar ateş edemedi çünkü orda bir İngiliz subayı ve zırhlı bir araba vardı, O zaman Birleşmiş Milletler yoğunu, İngiliz asgerler! gözcülük yaparlardı.

İsim: Abdurrahman KANLI

Yaş: 73

Adres: Gültepe Sok., No:1, Küçük Kaymaklı-Lefkoşa

Telefon: 2273548

1958'de Makinist Hasan Usta'ynan eski Erkek Lisesi binasının arkasında beraber çalışırdık. Bir gün sabah hale giddim. Ordan dönerken Selimiye Camisi'nin yanında iki Rum genci aceleyle arabanın çamurluğunu bir yere çarpdılar, Direksiyonu sağa sola çevirmek güçleşti ve lastiklerin yüzde 95'i hareket kabiliyetini engellediydi, Beni makinist kıyafetiynan görünce benden yardım istediler, Ben da onlara dedim ki "Bekleyin garajdan aleti alayım da geleyim." Garajdan aleti alıp döndüğümde onların çamurluğunu tam değil ama az çok onardıydım, Rahat hareket edebilirdi.

1961'de ben Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne şoför olarak girdim. 1963'de olaylar olunca ben her gün Rum tarafına geçer, Elçiliğe lüzum eden kırtasiyeyi, yiyeceği alır gelirdim. Rum tarafına geçerken Lidra Palace Barikatı'ndan motorlu bir Rum polisi, benim peşimden gelip beni takip ederdi. Takip edildiğimin farkında olduğum için bir gün Lidra Caddesi'ne girdim. Bir pasdane önünde durup pasdaneye girdim. Peşimde olan Rum polisini da pasda yemeye davet eddim. Benim peşimden geldi. Oturduk masada. yeylim ve bana<"Beni tanıdın mı?" diye sordu. "Tanımadım." dediğim zaman bana, bir zaman Selimiye Camist'Inde arabalarım çarpdıklarını ve benim onlara yardımcı olduğumu hatırlattı. "Sen bize alet alıp da geleceğini söylediğinde biz zanneddik ki, sen gidecen Karaçete'ye haber verecen, biz da gorkduyduk, Ama senin elinde leva ve çekici

görünca rahatladık." dedi. Ondan sonra da ahabap olduyduk gendiynan.- Eğer bir şeye ihtiyacım olursa gendisine söylememi ve bana mutlaka yardımcı olacağını söyledi.

İsim: Mehmet Ahmet UZUN (Mehmet KÜÇÜK)

Yaş: 70

Adres: Yiğitler-Lefkoşa

Telefon: 2392145

1958'de bizim Kıbrıslı Türkler TMT'yi gurdular, TMT guruhınca Türkiye'den bize gizli gizli silah getirmeye başladılar. Ben da TMT'ye girdim. TMT'ciler bize silahları paylaştırdılar, Ben aldım silahları getirdim evime, su deposuna sagladım. Sonra emir geldi TMT' eilerden silahları sokağa gömelim diye. E, silahları gömmek için iki gişi Isder, Biri ansızın vurulursa, ya da ölürsa diğeri bilsin diye. İbrahim Bıykoğlu vardı o zaman bizim köyde, öğretmenlik yapardı. Aldım onu da yanıma giddik bir gece mezarlığa, gömdük silahları toprağa ... Bu silahlar 1964'den sonra yeryüzüne çıktı,

Eğitim yapmınar diye adam gönderirdik Yersubu Dağı'na. Baf tarafındaydı orası> Rumlar 19661 da •bizim> köyden<Yusuf Yusufoglu'nu öldürdüler. TMT'den bize emir geldi, intikam alalım diye. Biz da bir Rum öldürdüyüdükr iki dane da yaraladıydık. Bunun üzerine Barış Gücü geldi Rum bize taarruz edmesin diye ara yere guruldular. Rumlar da köyün içine Rum karakolu gurdu, Biz da artık adam göndermemek için Yersubu Dağı'na, dedik ki bu adamların eğitimlerini biz yapalım. Ben dedim. Id "Barış Gücü~ne karşı bu ~Jfamların eğitimlerfui ben yabdıracam," Üniformalarımızı istedik, dağıddar. Başladık köyün içinde rap rap yürümeye. Geçdfk gavelerin önünden, karakolun önünden, çıgdık köyü. Fark eddim ben, arkamızdan bir polis, eipinan gelir. Köyün çıkışında bir yeri eğtimi alanı yabdiyddf durduk ora.ya gene. Başladık eğitimlerimizi yabmaya, Bakanık sonra

Barış Gücü asgeri geldi. Bana dedi ki "Siz yasayı bozdunuz." "Evet" dedim ben. "Sorumlusu da benim." dedim. "Rumlar bizim köyümüze yerleşmeye başladı. Yasayı ilk bozan onnardır," dedim. Barış Gücü asgeri "Madem öyle yapıyoruz böyle devam etsin." dedi.

Serdarlı Saneağ'na bağlandık sonra. Orda, Zeka Çorba vardı. "Gel" dedi bana bir gün, bindik arabaya. Şimdiki Ercan Havaalam'na giddik. Dimbo Havaalanı denerdi oraya. Rumlar dutardı orayı o zaman. Zeka Çorba'ynan beraber Havaalanı'ndan Lefkoşa Sancsktarı'nı almaya giddiydik. Zekâ Çorba bana dedi ki, "Buralara iyi bak Küçük. Çünkü gelip buranın haritasını çıkaracağın," O gece eve giddim, benim hamma hiç bişey söylemeden aldım arabayı gashedun, Havaalanı'na yanaşınca durdurdum arabayı. Soyundum, donuma gadar herşeyi çıkardım görünmeyyim diye. Elimde bir kağıt vardı bir da kalem. Havaalanı'nın krokisini çizdim. Geri döndüm arabaya, bakarım arabanın yanında birileri var. Yerde sürüne sürüne giddim tabancanın yanına, aldım gendini. Tabancam elbiselerimin yanındaydı. Döndüm bu defa geri arabaya taraf, gene başladım sürünerek gitmeye. Giddim arabanın yanına dinnerim sesleri, sesler tamdık. Uzandım bagdım, ikisi da bizim köylü. "Kıpırdamayın" dedim gendilerine, Onnar beni görüca şaşırdılar. Çünkü Rumlar'm beni geçirdiğın zannedmişler, hagbdıUar da. Arabam ıssız bir yerde sönük, elbiselerim daha oyanda atık durur. "Nerdesin be Memet Dayı? Biz da merak eddik seni. Letkoşa'ya gadar haber eddik, Senta.haberin! bekleller. Ha.de gel gidelim." dediler bana. "Yok"dedim ben. "Benim işim var. Benfuf Serdarlı'ya gidmem lazım şimdi. Bu haritayı çıkaracağız" dedim. Giddim Serdarlı'ya, başladık haritayı büyödmeye. Büyüddük sonra sevindiler. Adam dedi ki "Ben senin gibi on beş gişi daha ılderim Meinet Bey."

İsim: İbrahim BIYIKOGLU

Yaş: 70

Adres: Kermiya Bölgesi-Lefkoşa

Telefon: 2237229

1967 yılı, Kasım sonu Aralık başında Rumlar, 2 Türk köyümüze bütün güçleriyle saldırmışlardı. Bu köyler Rum tarafındaki Geçitkale'yle Aytetoro köyüydü. Bu saldırı bütün Kıbrıs'fa büyük bir gerginliğe sebep olmuş ve bütün mücahitler de mevzilerde cephe almıştı. Ben, Lefkoşa Tabur Komutanlığı'nda mücahitliği yapıyordum. Bize kırmızı ahırın verilmiş, tabur karargahımızı yeraltı karargahına taşımıştık. Mücahitlerimiz büyük bir istekle mevzilerimizi savunuyorlar, can siperhane çarpıyorlardı. Karşılıklı atışlar sık sık oluyordu. Komutanımız o gün erkenden sancaktarlığı gitmiş, akşama kadar dönmemişti. Biz nöbetlerimizi sıklaştırmış, her duruma hazır vaziyetteydik. Anavatanınz'm bu durumu müdahale etmesini bütün kalbimizle bekliyorduk. Çünkü bizi kurtaracak hamimiz anavatanımızdı, Rumlar saldırılarını devam ettiriyorlardı. Komutanımız gece saat 12'de Karargah'a dönmüştü. Ben nöbetçi subaydım. Bana saat 4:30'da kendisini uyandırmamı söyleyerek odasına çekilmişti. İçimi büyük bir sevinç kapladı. Anavatanımız müdahale edecek, bizi kurtaracaktı. Çünkü hareketler daima şafak vakti başlardı. Saatler geçmiyordu. Sabaha kadar sık sık saatıma bakmıştım. 4:30'da komutanımı uyandırdım. Komutan, "Tamam" diyerek tekrar uykuya daldı. Saat 5'te yine komutanın yanına gittim ve onu uyandırarak, saati söyledim. O bana yine "Tamam" diyerek yatmaya devam etti. İçimi bir hüüzün kaplamıştı. Demek ki arzularımız olmuyordu. Saat 10'a doğru uçak sesleri duyduk.

Anavatanımız müdahalesini yapmış, köylerimizin etrafında bulunan Rum kuvvetlerinin üzerinden uçuşlar yapmıştı. Bu kendilerine büyük bir ihtardı. Rumlar, çil yavrusu gibi dağılmışlar ve hemen mevzilerini boşaltarak bölgeden kaçmışlardı. Ancak kahraman mücahitlerimiz büyük bir direniş göstererek Rumlar'la can-ı gönülden çarpışmışlar, epey şehit ve yaralı vermişlerdi. Ancak Anavatanımızın müdahalesi bize yine büyük bir sevinç ve gurur vermişti. Bu hadiseden 6 sene sonra 1974'te esas gurur ve sevincimiz şanlı ordumuzun Kıbrıs'a çıkması ve bizleri büyük bir sevince gark eden harekâtını yapmasıdır. Şanlı ordumuza ve büyük Anavatanımıza minnet ve şükranlarımızı arz ederiz. Bu mutlu günleri bize gösteren büyük Allah'ımıza da teşekkürler ederiz.

İsim: Birsen YThMAZ

Yaş: 54

Adres: 1. Sok., No:44, Taşkmköy-Lefkoşa.

Telefon: 2255713

Biz 1974'te Larnaka'da oturuyorduk. Eşim, Planlama İnşaat Dairest'nde mühendis olarak işe başlamıştı. Orada bir okul yapımında görevlendirilmişti.

15 Temmuz 1974 gününe kadar köyümüze rahatça gidip geliyorduk. Fakat 15 Temmuz Pazartesi günü darbe yapıldığını duyduk. Yollar kapanmıştı. Larnaka'ya giriş ve çıkışlar yasaklandı. 18 Temmuz Perşembe sabahı yollar açıldı ve hayat normale döndü. 20 Temmuz Cumartesi sabahı uçak sesleriyle uyandık. Eşim karargaha gitti ve o gece çarpışmalar devam etti. Eşim de devamlı mücahit olmadığı için kendisiat: gönüllü olarak>mevzilere mermi vetyemek..taşım görevi trerdiler. Komşumuzun iki< kızı ve kendisiyle<bizim evde kalıyorduk . Karartma olurdu. Hepimiz karanbkda otururduk. Çocuklar karanbkda~ıykorkuyordu. Hiç bir ışık yakamazdık.

Sabahleyin sinemada toplanmameas. çünkü >teslim olduğumuzu söylediler. Aceleyleüzerimi değiştirdim. Yanıma çocuğumun emziğini ve bir de bez parçası aldım. Kapalı. kışlık bir sinemaya girdik; Çok J:{ala~ahktı.ve çok sıcaktı. Oturmak mümkün değildi. Ancak ayakta duracak kadar yer vardı. Akşama kadar aç ve susuz orada kaldık. Bir tarafta çocuklar ağlar, diğer bir tarafta sıcak insanı bunalıtıyordu.

Akşama eve geldik. Eşim de gelmişti. Herkese silahlarım, mücahit kıyafetlerini dışarıya atmaları söylendi. Bizim evde de mücahit kıyafeti, silah yoktu ama Türk milliyetçiliği ile ilgili kitaplar vardı. Hamamımız alttan yanmalıydı. Yıkanacağımız için de onları, suyu ısıtmakta kullandık. Rumlar görmesin diye bütün kitapları yakmıştık.

O gece eşim daha yıkanmadan bir görevli geldi ve erkeklerin mesleklerini belirtecek bir belgeyle gidip kaydolunmalarım söylediler. Eşim de yeni aldığı diplomasıyla birlikte gitti. Komşum da bu arada bize gelmişti. Çünkü onun eşi de gitmişti. Çocukları uyuttuktan sonra bütün gece eşlerimizin gelmesini bekledik. Fakat sabah olana kadar ne gelen oldu ne de giden. Sabah onların artık esir olduklarını anlamıştık. Ama tuhaf olan, o gün Rumlar sokaktan temizlediler, yollara düşen direkleri kaldırdılar, satıcılar mahallelerde dolaşmaya başladılar. Bu durum bize çok garip gelmişti. Çünkü böyle bir faaliyet daha önce yoktu.

14 Ağustos İkinci Barış Harekati'na kadar böyle devam etti. Satıcılar mahallelerde sebze meyve satıyor, Harekat süresi nee{Rum..askerleri sürekli. Türk sokaklarında geziyorlardı ve çok korkulu, çok sıkıntılı günler geçirdik~

Diğer yandan da Birleşmiş Milletler'in kampındaki Barış Gücü askerleri, esirlerle irtibatımızı sağlıyorlardı. Eşim de Barış Gücü'nün esir kampındaydı. Onlara Barış Gücü askerlerinin yardımıyla yiyecek ve giyecek yolluyorduk. Her gün bir kamyon esir kampına gidiyor ve geri dönüyordu. Eşim bana sürekli iyi olduğunu mektup yazarak belirtiyordu (bkz; Ek 1). Mektuplarını da kirli elbiselerinin arasına veya yemek kaplarının içine koyuyordu. Kendilerine orada yemeleri için bir dilim ekmek, bir dilim domuz etinden bolibff ve 3-4 tane de zeytin veriyorlardı. Bu arada eşim de bana bir yolunu bularak kuzeye geçmemi

mektuplarda belirtiyordu. Bir günkü mektubunda bana kendisini ziyaret etmeye gelen bir Rum arkadaşından bahsetmişti. Oradaki Rum askerleri bu duruma çok şaşırmiş. Çünkü bir Türk'n ziyaretine nasıl olur da düşmanı olan bir Rum gelirdi. Eşimin arkadaşı olan Rum, onun esir düştüğünü duyunca çok zlmş ve bir çanta içinde ona meyve getirmiş.

Ben Larnaka'h olmadığım için kimseyi tanıımıyordum. Bir arkadaşımın vasıtasıyla üsler'de alışan Makinist Hüseyin Dayı isminde bir kişinin üsler'e gidip gelirken kuzeye insan taşıdığım duyduk. Akşamüstü işten geldiği saat konuşmaya gittik. Hüseyin Dayı perişandı. Rumlar bunun kuzeye insan taşıdığım farketmişler ve sorguya çekmişler. Birkaç gün kimseyi götürmeyeceğini söyledi. Fakat bana 2 Eylül sabahı saat 6:00'da hazır olmamı söyledi. Ben de bu haberi bir kağıda yazıp eşimin pantolonunun cebine koydum. Ondan da onay alınca 1 Eylül günü esir kampının yanından yaya olarak kızımla birlikte geçtim ve eşim pencereden biz yolan vedalaştık.

Ertesi gün 2 Eylül sabahı saat 6:00'da hazır vaziyette Makinist Hüseyin Dayı'yı beklemeye başladım. İkinci Barış Harekatı'nda hudutlar çizilmiş olduğu için kontrollü geçişler yapılırdı. Ben yanıma hiç bir şey almayacaktım. Bir çantaya çocuğun sütünü, bezini ve altınlarımı koydum ve Hüseyin Dayı gelince arabaya yanına oturdum. Hüseyin Dayı bana tembihi etti: "Eğer barikatta durdurulursak sen benim karımsm,- çocuğumuz hastadır ve çocuğu doktora götürüyoruz. Bu arada da çocuğa bir cimcik at ki ocuk ağlasın." şansımızdan o gün barikatlarda kimseleri yoktu ve rahatça Dikelya ss'nden Beyarmudu'na gittik. Oradan Lefkoşa'ya gelen otobüslerle Lefkoşa'ya, oradan da Gönendere otobüsüne binerek köyümüz Gönendere'ye gittim.

23 Eylül'de karşılıklı esir mübadelesi ile Lefkoşa Mücahitler Sftesi'ne
esirlerimizi getirdiler. Oradan da köyümüz Gönendere'ye mutlu bir şekilde döndük.

İsim: Zahide AŞMAZ

Yaş: 56

Adres: Hamitköy-Lefkoşa

Aslen Barhyım. Bizi 1974, I. Harekat'da Barda esir aldılar. Bizi, gemuşularnızr ve bütün ailemizi önce bir top sahasına götürdüler. Orada askerlerimizi yani mücahitlerimizi ayırdılar bizden ve silaha dizdiler gözlerimizin önünde. Çok gorkduyduk, Allah'm yardımynan sağ olsun devlet adamlarımız yeti[ş]d] bizim derdimize. Gurtardnär bizi, evimize yolladılar. Ama aynı gece bizi başdan topladılar. Aldılar götürdüler bu defa da mağralara, Bizim galdığımız mağrada yüz em gişi, belki da daha fazla gişi varıdı, Kimisinin kırklanmadık bebeği, kimisinin yaşlı anası, bubası varıdı, Bizim buhındığımız mağranın ağzına bir uçaksavar gurdular, Bu da bizi daha da gorkuddu.>Çocuklar da her tayka ağlardılar. Annamazlaedisne .olabileceğiniama onnar da gorkduydu çok. Söyledik gendllerine şu çocuklar gorgdu, galdırsınnar bunnafü. hurdan diye ama bizi dianemediler ve ısrarınan bize uçakları vuraeaklarmr söy~cfiler(Sabaholunca bizi evlerimizeyolladılar.

İkinci Harekat ehıncu bizi bu defa da sinemalara.götürdüler. Orda bir ay gadar galdık, Biraz ekmek verirlerdi bize, üç dört dane zeytin, hem bir parça bohbf; Aç bırakmazlardı yani.iAma güçsüz düşüydük gayrı. Bir ay gadar sonra silah. seslerini.orduğumuz yerden daha sık duymaya başladık. O saat goşdurduk dışarı doğru.Çadırlarvarıdı bahçelerde gurulu, Başladık onları toplamaya. Ondan sonra da duyduk ki asgertertmiz geldi, bizi o gerkulardan uzaklaşdırdılar,

İsim: Emine FERLİSON

Yaş: 68

Adres: Lefke

Telefon: 7287301-7287662

Eskiden, Lefge'den Lefgoşa'ya gidmek için hep Rum köylerinden geçmek gerekirdi. Lefge da narenciye yeri olduğu için kamyonlar devamlı Lefgoşa'ya giderlerdi. Sırf bu kamyon şoförlerine eziyet olsun diye portakal yüklü gaşaları indirirler sonra da şoföre geri daşıdırlardı, Bazan insanları yolda durdururlardı ve insanları alırlardı. Bir daha o insanlardan haber gelmezdi. Kim bilir gursunlar mıydı, yakarlar mıydı yoksa binbir eziyet çekdirdikten sonra mı öldürürlerdi?

Düşün, Lefge'den Lefgoşa'ya gidene kadar 3-4 defa yoklamrdık. İlkinde bişey olmazsa ikincisinde olur. Ha onda dı.bişey olmazsa artık şüphe edeeydin asgerlerden şu tuhaf bişeyler var.

1974'de Rumlar Lefge'ye saldırmaya başla. İnsanlar nereye gideceklerini bilmezlerdi. Evlerinde mi galsınlar yoksa dışarı mı çıksınlar? Biz da portakal bahçelerine gitmeye karar verdik. GQnşılarnan. Giddik, ama yolda koşdururkan bir bomba addılar ve ayağımı bomba parçası yaraladı. Rumlar bizi esir alınca Çarşı Bölgesi'ne getirdiler. Bir çok gişjydik. Bir bakdım ayağım ganamaya başladı. Pantolon geyerdim öyle bolca onun için ayağımın ganadığı pek belli değildi. Çocuğumun atletini olsun sarayım dedim gendi gendime da ganamayı durdursun. Yavaş yavaş hareketimde, Rum asgeri tetiği çekdi ve tüfeği bana doğru çevirdi. Kocam ona Rumca konuşmaya başladı. "Dur," demiş, "Nedir yapıdın?"

Rum asgeri "Nedir onun yapığı?" demiş. Meğer benim ayağımı sarmak için yavaş yavaş hareketimi silah falan ıkaracağımı zannetmiş ve çekdi birden silahı. Kocam da sorar bana "Nedir yapığım ama?" Dedim gendine "Ayağım ganar da durdurmak için çocuğun atletini goymaya çalışırım." "Bırak" dedi bana "şimdi yapma onu. Hazır vursun seni." dedi. "Neçin?" deyfnca bana söyledi şu asger silah çıkaracağını zanetmiş meğer, benim haberim yok. ldreeğdi beni orda.

İsim: Hakkı Hasan DORMAN

Yaş: 59

Adres: Gültepe Sok., No:2, Küçük Kaymaklı-Lefkoşa

Telefon: 2275620

1963>ofayfarmm -hemen- ardından İngiliz Üsleri'nde çalışmam nedeniyle bedayişim<Piskofu'ya (Şu anda Rum tarafında olan Yalova) çıkdıydı. İngiliz Havaalanı'm Birleşmiş Milletler'e devredip kendi Üsler'i olan Ptskefu'ya ve Ağrotur Üssü'ne dsşındılar.

Gün geçdikçe olaylar da büyüyordu. Gündüz Üsler'de çalışıp geceleri da mevzilerdemücahit olarak nöbet dutardık. 1974Barış Harekatı esnasında Rum ve Yunan asgerler! Piskofu köyünü kuşatmaya başladılar. Bu köyde hem Türkler hem Rumlar oturuyordu. Kadm ve çocukları İngiliz Üsleri'ne gönderdik. Mücahitler de gerilemekve İngil~ ÜslerHne<sığın.ma.({zorunda kaldılar.

Köyü terkederken evim~den.Jiçhişt,y alına.dık.Çünkü bize dediler ki ertesi güne evinize geri döneceksinizBiz da inandık.V~ ilsc.liim,ijzdekilerdegayrı yanımıza hiç bişey almadık. Piskofü köylüleri/cıla.ğda.ij yiiriyerek evlerine girip çocuklarına ve kendilerine giyecek temin eddilet}•tÜsl~rMetiçalışamrkadaşlarımla bi:rlıkde ben de köye gidip -kendimfze.ve.<çoCu~arımızagiyecek bişeyler almak isdedim. Köy girişinde hemen barikat vardıf Orda bulunan y_.nan asgerleri bizi hiç dinlemeden tutuklayıp hemen köy okul~na götürdü. Orda bizi sorgulayan Yunan subayına, bizim İngiliz Üsleri'nde çalışdığımızı ve kendimize kıyafet almaya geldiğimizisöyledik.Fakat o da bize, bizim mücahit olduğumuzu elindeki belgelerle kanıtladı. Meğer karargahtaki kişiler oradan kaçacakları zaman isimlerimizin

bulunduğu belgelerin hiç birini imha etmemişler. Bu belgeler de Yunan asgerlerlnin eline geçince bizleri esir aldılar. Aynı günün gecesini asgeri=araçlara doldurup Limasol'daki diğer Limasollu Türk esirlerin bulunduğu bir okula götürdüler. Orda yüzlerce daha Limasollu Türk vardı. Yerimizi tesbit eden Türk jetleri okulun üzerinden günde iki üç defa alçakdan geçerlerdi. Yunan asgerler da uçakların geçtiği saat hepimizi içeri çağırırlardı. Onlar bizden önce girerlerdi içeri. Uçaklardan çok korkarlardı,

Her gün dozerleman çukur açarlar ve bizi tehdit ederlerdi. "Gömeceyik sizi bunların içine." derlerdi. Bize sabah kahvaltısında bir dilim ekmek verirlerdi. Ekmekler da kumluydu, her ısırışımızda ekmeği, car derdi ağzımızda. Üç dane zeytin ve bir parça da bolibif verirlerdi.

Bir hafta kadar sonra bizi Polemitya (Rum tarafında bir köy) köyü yakınlarında bir liseye esir kampına getirdiler. O kampda b~yatımızı idame edmeye çalışıyorduk. Bu meyanda Barış Gücü, g~eteciler ve Türk<Uderleri haftada bir, bazen onbeş günde bir esir kampını ziy~ı~tf gelmeye başladılar. Onlara şikayetlerimizi anlatmaya çalışırdık. Yakıt eUei~m, cileu bfrşey gelmediğini ve sorunlarımıza yardımcı olamayacaklarını söylerlerdi. Dolayısıyla o kampta daha fazla kalamayacağımı düşünüp kaçmak için pl~u, lı, l~. Japmayabışladım. 28 Ağustos günü yine bizi ziyarete gelen İngiliz gazeteci vetel~yizyoncuları ile birhkde kaçmaya garar verdim. Onların arasına garişip biiyilk bir heyecınlı bir ayağım ileri, öbür ayağım geri çekmekle birlikte esir kampının dışına çıkmayı başardım. Polemitya köyüne doğru yürümeye başladım. Hiç durmadan köyü çıkıp dağa ulaşımdım, Hemen saklanıp gece olmasını bekledim. Gece olunca Piskofu'daki İngiliz Üsleri'ne doğru yürümeye başladım. Ormanın içinden geçdim, Karanlık da, gerkan, Her ağacı bir

şekle benzedin. Acaba garşına birisi mi çıkacak, yoksa birisi seni mi takip eder? Çok gorkduydum, Ansızın bir ses duyan, insan sesine benzedin. Başga bir ses duyan acaba hangi hayvandır, zararlı mı yoksa zararsız mı? Işıkları takip ederek çalışmakta olduğum Piskofu Üssü'ne sabaha yakm vasıl oldum.

Aynı gün Happy Valley'de (çadır kente verilen ad) o bölgenin tüm Türkler"] orada yaşamaya mahkum edilmişdi. Aynı zamanda Limasol Milletvekili rahmetli Ziya Rıskı'ya İngiliz Hükümeti ofis olarak kullanılmak üzere bir çadır vermişdi. Ben hemen oraya gidip Ziya Rıskı Bey'e esir kampından kaçdığımı ve esir kampında bulunan arkadaşlarımın zorluklarım annaddım. Yiyecek yardımı yapılmasını, vitamin ilacı götürülmesini rica eddim, Tekrar iş yerime döndüm ve amirlerimden beni derhal İngiltere'ye göndermelerini rica eddim, Çünkü karımı ve çocuğumu ilk günlerde İngiltere'ye göndermişlerdi. Onlar da Ağrotur Hava üssü'nden kalkmakda olan asgari.11çakla.ı-1anbi-iyte beniingiltere'ye götürdüler.

İsim: Suat KAFADAR

Yaş:45

Adres: Taşkent-Gime

Telefon: 2372523

14 Ağustos 1974 günü Rumlar Taşkent köyünü basdılar. Tabii biz silahsızdık. Birinci Jharekat'da silahlar toplandıydı. Bütün gençleri Rum okuluna topladılar. Rum okulunda bir gün bir gece kaldık. Daha sonra Yunanlı bir subay geldi, onun arkasmd.an :da otobüsler geldi. Bize dediler ki "Sizi Limasel' a esir kampına götüreceyik ..l'elter teker gakm ve otobüslere binin." Tabii bizi slahlarnan beklellerdi, Yaklaşık 40-45i gişLot9büse. bindik. Yanımızda Grivas'm 5 dane da adamı vardı. Bunlar solçtıy4ll~13eşi dı.a şil~Jılıydı.

Oradan **Limasol'a doğru esir kampına** gitmek için yol aldık. Limasol'un tam Zirişinde **polis barikadı vardı. Orada bizi durdurdular. Polis sordu** : "Bu insanlar **nedir? Kimdirler?**" Grivas'ın adamları da **"Turisddirler"** dedi. Oradan geçdik Limasol'un içine girmeden sağ tarafa dönen Ayafila (Rum tarafında bir köy) köyünün içinden geçtik. **Pelotiya ve Yerasa (Rum tarafındaki Rum köyleri)** arasında bir araziye döndük. O arzi:ve di>ndükden sonra **ufak ve dar bir toprak** yoldan 300-500 **metre giddikden sonra arabayı durdurdular. Tabii** bu yer biraz yükseğidi. Altımız da **biraz düzlük bir araziydi ve orada da** çadırlar vardı, Orada yaşayanları tam olarak. bilmein **ama herhalde Rum** 2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559

gidiyorum size çadır ve baddaniye tedarik edeyim." dedi. Tabii bunları hep Rumca konuşurdu. Oradan, düzlük olan yere endi» Diğerleri, şu bizim yanımızda kalan 4 kişi bizimle sohbet ettiler~Dediler ki "Sizlerin üzerinizde kamtlayıcı belgene varsa bir bir getirin buraya goyun." Tabii ben da gaktım. Cebimde cüzdanım vardı ben da goydum yere.

Bu kanıtlayıcı belge toplamından yaklaşık 5-10 dakika sonra tepenin altına enen Grlvas'm adamı bir el ateş eddi ve o ses çıkar çıkmaz daramaya başladılar bizi. Bu darama 20 dakka sürdü. Kendi aralarında "Pe bunlar bir köhün mermi isder," derlerdi. Tabii ben bunları duyardım. Çünkü yaralıyım. 5 yerimden yaralandıydım o gün.: Rumlar kendi aralarında dediler ki "Ölmeyenler varsa bakın da başlarına birer kurşun sıkın.'tBenim tahminim üsdüme düşen bir arkadaşımın beyni başına döküldü. Bt.mi.cUii zamıeddilded...için bana kurşun sıkmadılar. Rumlar bunu sorumsuzcayapdıydıl~r~

Bir tmm.ni dedi ki "Gaçalım da biri görmesin bizi." Biri da "Dur saatlarmı alalım." dedi. Sonra dediler ki "Dozer getirelim da gömelim bunları." Dozeri almak için oradan ayrıldılar. Ben orada yaralıyım ama ayağa gaktmaya cesaret edemezdim. Çünkü gaçdıklarmdan emin değildim, görmediydim. Orda iki arkadaşımın birbirine gonusduklarını duydum. Bunlar Aydın ve Niyazi'ydi. Benda o vakit bunnarı duyduğumda.. cesaret aldım. Ben yaralı taklidi yaparak inU~rdım~ Sordum gendilerlne emin olayım gaçdıar mı gaçmadıJar mı. • Bana.. ~~aÇ.dJlaı-ı? dediler. Ben o saat gaktını ayağa. Aydır bana dedi ki "Beni da gUrtar;~r/Bakdım üsdünde ayak yok, resmen üstünden gaşdı, Ben oradan gendimi bilmez bir/halde koşa koşa gaşdn. Epeyi yol aldıktan sonra yüksek bir tepenin üsdüne çıktım; O çıktığım yerden bizi daradıkları yeri gördüm. Bir ağacın üsdüne -çıkıp }orayı

izlemeye başladım. Tabii burdayken ben dozerin geldiğini görmedim. Oralardan silah sesleri gelirdi, Akşam oldu ve ben bütün geceyi o ağacın üsünde geçirdim. Ertesi günü da ağacın üsünde geçirdim; Gece olunca yürümeye;...gündüz Qlunca saklanmaya başladım. Çünkü gündüz her taraf Rum asgeri doluydu. 8 gün 8 gece yaralı yattım. Ne su içtim ne yemek yedim.

Dört gün yürüdükten sonra bir çobannan karşılaşdım, Benim çorabımın içinde bir paket sigara vardı. Çobannan karşılaşmeme Rumca gonaşdım gendine, "Kibritin var mı?" diye sordum. "Yokdur," dedi bana. Üsdüm hep gan olduğu için benden şüphelendi. Ben biraz daha yanma sokuldım. Çoban katırın üsündeydi. Aşağa doğru eğildi. Heybesinden nacağı çekdiive>d.aşya)tun ge.n<line, katırın üsünde korunmaya çalışırken eğildi ve katırd.an d.iışdfüx Orsaat iisdüne daldım ve boğuşmaya başladık, dövüsdük, Bağzım sıkı-d.ınıy~iğn-sağı/.efündgaldi. Meğer çobanı öldürdüm. Orada katırı şinya ağacının.2iış<liip~;ij~ğlad.mı ve oradan hızla/ uzaklaşmaya başladım. Çünkü çobamn>eve g~liije J•]ı,~<lixgeldiğindeda eve gitmeyınca ailesi onu merak edip aramaya başlaycay<fı;

Gideceğim yeri hiç bilmezdim.<Sa<iecc<1\1:pijiif;dedikleri bir-yer.vardı, Esir kampıydı orası ve onun yüksek bir ışığı..vard.ı..s,~jın köye)yakm gahrđi, Onu hedef alarak o isdikamete doğru gid.~rdiın tp~yi\N\yoh aldıkdan sonra artık yorgunhıkdan biddiydim,.....:Sıusuzlukdap,iışeyip.i<iııdaklarımı .ısladdım. Çünkü dudaklarım guruduydu?artık.v.e>~çılınazljırdı./Bu\olay,§ : gün olduydu. Epeyi daha yolyürüdüydüm ve bir gulübegördüfü,ıgulübe çoban eviydi. Şafak artık sökmek üzereydi ve çoban garısıynan bu mandıraya geldi. Ben uzakdaydım ve bunları takip ederdim. Aradan 3:4 saat geçince çoban karısından önce oradan ayrıldı. Karısı da ayrılınca mandıraya girdim. Taşdan bir ocak vardı ve üsünde da bir gazan.

Gazanın için.de noro (be\im suyu) vardı. A.teş çok bafiüdi, söndü sönü-yordu. Noredan biraz işdim, kömürlerden de sigaramı yakdım. Ordan da <hızla uzaklaşmaya başladım. Paket bitene kadar sigaraları hiç durmadan işdim.i Çfükü kibrit bulamazdım. Ben gene gece yürür,gündüz saklanırdım,-

Sabah oluyorken bir da bakılım ki önümde bir köy. Güneş doğmaya başladığı zaman benim olduğum tarafaibir çoban gelirdi. Ben çobana yanaşQD.aya başladım. Çobana önce< Rumca gonusdum. Çoban Rum gorkusundan gaşmaya başlayınca, ben tekrar ~'AmcaP' dedim.>AQlca deyinca çoban durdu. Yaklaşdım gendine yavaş yavaş. 'U)u./..köy neresi,dil'.>.amca?" diye sordum gendine •.. Bana "Mutluyaka'dır."ded~?~f.~ôrlı.QD.a dab~.ıı.t'Ifürk'üm. Benim bu köyde Besim isQlinde bir asger arkadaşınıva.t+Jijrailarda..nu?~cledim~ "Köydedir." dedi bana.

Köylüler yiiksek hanaylardan etrafı izlerlerdi. Beni çobanman gonusurken gördüler~ıı:-d.ıiğ~,1'apılçlıa.r. Çoban bana "Aha hurdan gizli gizli, yavaş yavaş>git.'t dedi.(Ç9'1lı~ı.Jı.:ıj~a. 1'.9ye:görünmeyen sakın bir yer tarif eddi; Köye ta.m ğirdim\ği.recçill,. ll~sifü!..ış.rli.iu:laşım la garşılaşdım. Orada 1-2 dagga sohbet ecJ.<lik. Ona dçr<lini anô.a<i<im.rBeni hemen evine götürdü, sakladı. Çünkü Rum asger,leri her giij köye gelip köylüleri sayarlardı. Köyden kaçan ya da köye yerleşen birileri varıjı diye. bakarl#rdı. Besim arkadaşım bana kıyafet verdi, yaralarımı <sardı. Bura(la bir gün bir/gece galdmı, Besim'in babası Hüseyin Avcı, köyün muhtarıydı. Limaspl'•• gidip köylüye yiyecek getirme izni vardı. Hijşeyin Avcı, Rumların izni ile Limasol'a giddiği zaman Ayhan Halit Acarkan ve Ayten Hanım'Ia temasa geçip durumu» annadmış. Ayhan Halit Acarkan ve Ayten Hamm, Kızılhaç'nan temasa geçmiş ve "Muthıyaka'da ağır bir hasta vardır. Gidip onu aim ve ona yardım edin." demişler. Kızılhaç Mutluyaka'ya gelince beni ambulansa goydular ve gitmeye

başladık. Nereye gittiğimizi bilmezdim. Çünkü dışarı görünmezdi ve pataniyalardan örtülüydüm. Ambulans durduğu zaman dışarı bakdım ve Ağrotur Bölgesi'nde yani İngiliz Üsleri'ndeydim. Ordan beni hastaneye götürdüler. Ufak bir tedavi gördüm ve ordan da beni Üsler'deki çadırlara götürdüler. Çadırlarda göçmenlerin sorumlusu rahmetli Ziya Riski'ydı. Beni ona teslim eddiler, Olayı ona da annadım. Ziya Riski bana inanmadı. Şuurumu gaybeddiğimi zanneddiydi. Bana kalem, cetvel gösterdi. Daha sonra katliamın olacağı kanaatine vardı.

Ziya Riski, Lefgoşa ile temasa geçer. Fakat nasıl temasa geçtiğini ben bilmem. Daha sonra radyoda katliamın yapıldığı duyulur. Orada dört buçuk ay kadar kaldım, Rauf Raif Denктаş da göçmenleri ziyarete geldi. Denктаş benim **durumumu bildiği için bana daha çok ilgi gösterdi. Bana** sorular sordu, bilgi almaya çalıştı,

Dört **aydan sonra Ziya Riski, "Yarın Lefgoşa'ya gidiyoruz. Hazırlıklı ol." dedi. Lefgoşa'ya gitmemiz çok gizliydi diye bunu bir ben, bir de Ziya Riski biliyordu.** Ertesi gün aya/fündili. Varın 0kil9metrelik bir uzaklıktan sonra küçük bir helikopter alanına giddik. Helikoptere bindik ve Dikelya Üssü'ne endik. Orda benim tanımadığım yetkili kişiler bizi aldı ve Lefgoşa'ya götürdüler. Orada da soru sordular, ifademi aldılar. Köylülerimin Vuno'ya (Taşkent) yerleşmelerini! söylediler. Ben da büyük bir hasretinan köyüme giddim,

YER DİZİNİ

A

Ağrotur Hava Üssü; 38, 43
Akropolis Kilisesi; 4b
Amerika; 5
Arpalık; 18
Ayafıla; 39
Aydemet; 21
Aytotoro; 27
Ayvasıl; 17

B

Baf; 5, 33
Beyarmudu; 31
Beyaztepe; 19
Büyük Kaymaklı; 17, 21

C

Cikko Manastırı; 9

Çağlıyan; 11
Çarşı Bijlg~si; 34
Çetinkaya; 9, 14

D

Dikelya Üssü; 31
DuraUTepesi; 19

F

Fransa; 14

G

Geçitkale; 27
Gönend~re; 31, 32
Gönyeli; H, 12, 21

H

Hamitköy; 9, 17
Havaalanı 14, 15, 20, 26
Hisaraltı; 12

İ

İskele; 2, 3, 5
İngiliz Üssü; 36, 37, 43
İngiltere; 38

K

Kallfaça; 4a
Kanhdere; 18, 20
Karpaz; 5
Kıbrıs; 3, 5, 14, 16, 28
Kızılbaş; 18
Kumsal; 2, 18
Küçük Kaymaklı; 8, 9, 16, 18, 21

L

Larnaka; 2, 4a, 4b, 5, 7, 29, 31
Larnaka Kilisesi; 2
Lefke; 34
Lefkoşa; 2, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 21, 26, 27, 31, 34, 43
Lidra Caddesi; 23
Lidra Palace; 5, 14, 15, 20, 23
Limasol; 5, 37, 39, 42

M

Magosa Kapısı; 10
Muni Dağı; 41
Mutluyaka; 42
Mücahitler Sitesi; 32

O

Ortaköy; 11, 12, 13
Ortaköy Okulu; 11, 12

f

Peloliye; 39
Piskofu; 36, 37
Piskofü Üssü; 38
Pelemitye; 37

§

Sarayönü; 9
Seliniye Camii; 23
Serdarlı; 26

I

Tahtakale; 10
Tahtakale Camii; 10
Taşkent; 39, 43
Tula; 1, 3, 5
Türldy~; 3, 6, 7, 14{Js;;s,27,2s

Ü

Üsküdar Bar; 16, 17

"y.

Vuzli Baraks,- 20
Yunç;43

X

Yalova; 36
Yerasa; 39
Yerşubu Dağı; 25
Yunanistan; 14, 16

Zl

Zürih Bar; 21

KİŞİ DİZİNİ

A

A.~rr~hman Kanlı; 10, 11
Ahmet; 2
Akın; 2, 5
Ayhan Halit Acarkan; 42
Ayten. Hamm; 42

B

Badu; 10
Bay Mehmet; 17
Berber Hasan; 17
Besim; 42
Bülent Hatunoğlu; 15

C

Cemal Biber Yüzbaşı; 7
Cemil Bey; 18

E

Faruk Şahinbaş; 14
Fethi Aktar; 15

İ!

Galahan; 20
Göksel; 2,5
Grivas; 39, 40

!!

Halil Efendi; 18
Hatice Kanlı; 10
Hayrettin Bey; 1
Hüsametdin Tanyar Paşa; 14
Hüseyin Avcı; 42
Hüseyin Ruso; 17
Hüseyin Yalçın Usta; 3

i

İbrahim Bıykoğlu; 25
İrfan Parahk; 16
İsmail Merttuna; 2, 5

K

Kasap Kemal; 18
Kasap Osman; 17
Kuyucu Ayşe; 18
Küçük Hasan; 17

M

Makarios; 20
Makinist Hasan **Usta; 23**
Makinist **Hüseyin Dayı; 31**
Maria; 1
Mazhar Özkul; **14**
Mehmet Ahmet Uzun; 7, 26
Mehmet **Hacet; 17**
Mehmet Şakir; 17
Mıstık Amca; 5
Mister Toner; 21
Mustafa Tuncay; 17, 18
Muzaffer; 17

N

Necati Münür; 20
Niyazi; 40
Niyazi Dayı; 18
Noryemez; 17

!!

Osman Efe; 18

Ö

ÖzayBey; 20

B

Rauf Denктаş; 4a, 43

Ş

Salah! Usta; 18

Salih Ruso; 18

Salih Yermano; 18

S

Şeref Dayı; 8

T

Taksici Zeki; 16

Taner; 4b

Tathcı Enver Dayı; 4b

Topal Hasan; 18

Ü

Ülkü; 2

Ümral Hoca; 18

Y

Yusuf Yusufoğlu; 25

Z

Zekâ Çorba; 26

Ziya Riskı; 38, 43